

A tantô 短刀

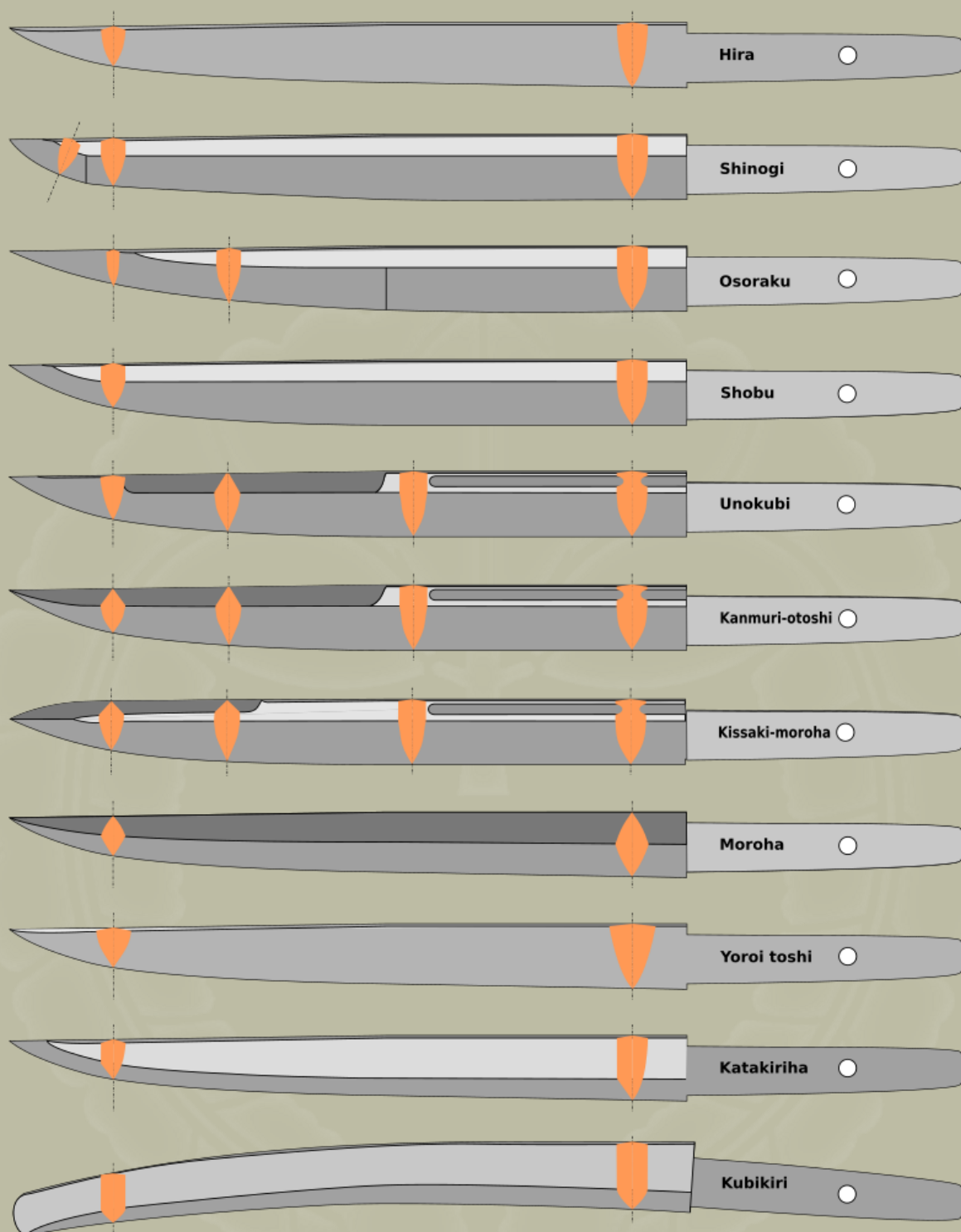

A *tantô*-t hagyományosan úgy határozzák meg, mint egy olyan japán kardot, amely rövidebb egy *shaku*-nál – ez körülbelül 30,3 cm-nek felel meg. A *tantô* már a *Heian*-korszak idején is létezett. A legtöbb példány elsősorban használati eszköz volt, gyakorlati célokra készült. Napjainkra csupán kevés, de annál értékesebb, szép állapotban fennmaradt *tantô* maradt ránk ebből az időszakból.

A *tantô* széles körű elterjedése a 13. század második felére tehető, különösen a mongol flotta két inváziós kísérletét követően. A *tantô*készítés ebben az időszakban különösen termékeny volt a *Sagami* tartományban kialakult *Sōshū*-hagyomány keretein belül. A közép *Kamakura*-korszakot tekinthetjük annak az időszaknak, amikor a *tantô*-k gyártása minőségi szintet lépett, a mestermunkák kiváló kézművesek kezéből kerültek ki.

A *tantô*készítésre való tudatos átállás nemcsak a már említett *Sōshū*-iskolában ment végbe, hanem a kardkovácsolás más irányzataiban is megfigyelhető volt – amint azt a későbbiekben részletesebben is tárgyaljuk.

A *tantô* formavilága a *Heian*-korszaktól egészen a modern időkig rendkívül változatos képet mutat. A *Muromachi*-korszakot megelőző időszakban a *hira-zukuri* volt a legelterjedtebb pengeforma, kivéve azokat a *kanmuri-otoshi tantô*-kat, amelyek *Yamato* vagy *Yamashiro* tartományból származtak. A *Kamakura*-korszak végén új formák is megjelentek, mint például az *unokubi-zukuri* és a *katakiriha-zukuri tantô*. A középső *Muromachi*-időszaktól kezdve egyre gyakrabban készültek új pengeformák, mint a *moroha-zukuri* és a *shōbu-zukuri*, bár az *osoraku-zukuri tantô* ritkábban fordul elő.

A *Muromachi*-korszak előtt a *katana* kifejezést általában a *tantô*-ra használták, míg a hosszabb pengéket *tachi*-nak vagy *uchigatana*-nak nevezték. A *koshigatana* (szó szerint „derékkard”) egy olyan kard volt, amelyet az övbe tűzve viseltek. A *Kamakura*-korszaktól kezdve a *tachi* mellett, páncél viselésekor kiegészítő fegyverként *sashizoe* (rövid kard) alkalmazták, *aikuchi*-típusú tokban – azaz *tsuba* nélküli illesztéssel. Ez a *koshigatana* többnyire a *tantô* volt.

Tachi és tantô kombinációja

A *Nanbokuchō*-korszak elejétől azonban a *tantō*-t egyre gyakrabban váltotta fel a *wakizashi*, mint a rövidebbik kiegészítő kard.

A ruházat alá, a köntös belső zsebébe rejtve viselt kis *tantō*-t *futokoro-gatana*-nak, vagyis „mellkardnak” nevezték. Gyakran *aikuchi* típusú szerelékben hordták, amelyet lekerekített *kojiri* (tokvégrész) és *kaeshitsuno* (az övben való rögzítéshez szolgáló kis kampó) nélküli kialakítás jellemezte.

Aikuchi típusú szerelék

A *tantō* mérete, formája és funkciója az évszázadok során számos alkalommal változott. Bár – amint azt korábban említettük – a *tantō* maximális hossza hagyományosan egy *shaku*-nak (kb. 30,3 cm) felel meg, a japán kardok világában, mint oly sok más esetben, itt is találunk kivételeket. A leggyakoribb eltérés a korai *Muromachi*-korszakban készített *sun-nobi tantō* volt, amely kissé meghosszabbított pengével készült.

A *sun-nobi tantô* először a *Nanbokuchô*-korszakban jelent meg (a japán történelem 1336 és 1392 közötti időszaka), és a késői *Muromachi*-időszaktól (1336–1573) egészen a kora *Edo*-korig (1603–1868) széles körben elterjedt és gyártott kardtípussá vált.

Ez a fegyvertípus jól tükrözi a szamurájosztály változó igényeit és életkörülményeit az adott történelmi korszakokban. A *sun-nobi tantô* hosszabb pengéje és laposabb kialakítása révén rendkívül sokoldalú fegyver volt, amely egyaránt alkalmas volt vágásra és szúrásra. Az a tény, hogy ezekben az időszakokban tömegesen készítették, egyértelműen aláhúzza mind népszerűségét, mind pedig gyakorlati hatékonyságát.

Sun-nobi tantô

Az alábbiakban áttekintést adunk a *tantô*-k különböző korszakokban kialakult formáiról, jellegzetességeiről, valamint néhány neves *tantô*kovácsról is.

Heian-korszak – Korai Kamakura-korszak (987–1231)

A *tantô* már a *Heian*-korszak idején is létezett. A legtöbb példányt gyakorlati használatra szánták, így elsősorban mindennapi használati eszközként szolgáltak. Napjainkra ezekből a korai *tantô*-kból rendkívül kevés, esztétikai és történelmi szempontból is értékes darab maradt fenn. Figyelembe véve e fegyverek természetes „fogyóeszköz” -jellegét és intenzív használatát, ez nem meglepő.

A fennmaradt példányok túlnyomó többsége *hira-zukuri* kivitelű, és pengehosszuk (*hawatarî*) jellemzően 24 cm-nél rövidebb. Ezek többnyire *uchi-zori* kialakításúak voltak (azaz a hajlításuk a penge háta felé görbült), és – mint már említettük – csak elenyésző számú darab maradt ránk belőlük.

A korai *Kamakura*-korszakban továbbra is az *uchi-zori* volt a leggyakoribb *tantô*típus, bár alkalmanként előfordulnak enyhén hajlított (*sori*) példányok is. Az ebben az időszakban működő neves *tantô*kovácsok közé tartozott többek között az *Awataguchi*-iskola (*Awataguchi-ha* 粟田口), különösen *Kunitomo* 国友, valamint *Hisakuni* 久友 és *Bungo Yukihiro* 豊後行平.

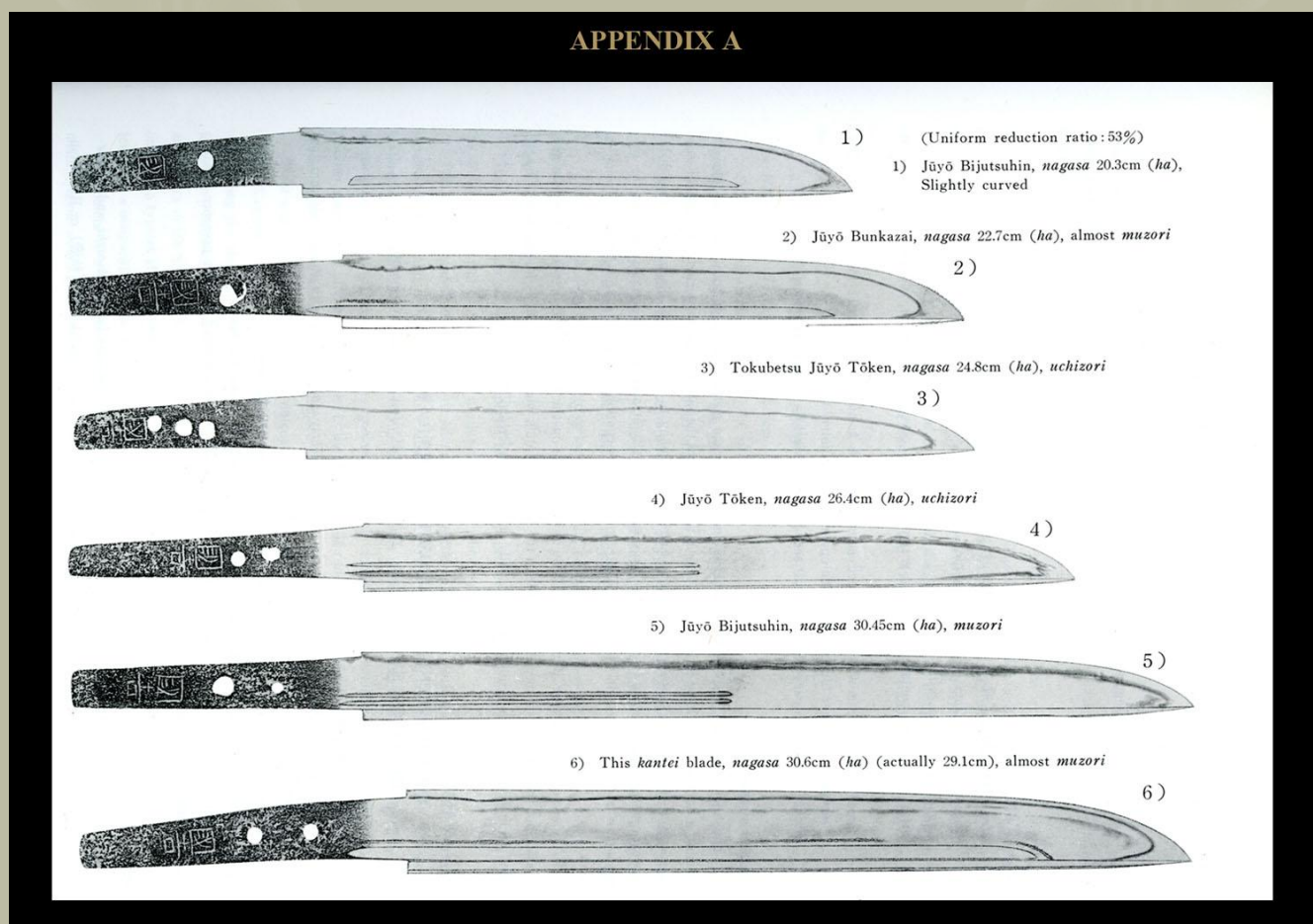
A Kamakura-korszak közepe (1232–1287)

A Kamakura-korszak középső szakaszától kezdődően számos kiváló minőségű kovácműhely jött létre, amelyek kifejezetten a *tantô*-k készítésére specializálódtak. Az ebben az időszakban készült *tantô*-k közül sok napjainkig fennmaradt, tanúságot téve a korszak kovácművészetének magas színvonaláról.

A korábbi *tantô*-khoz hasonlóan ezek is többnyire *hira-zukuri* kialakításúak voltak, a pengehossz (*ha-watari*) pedig általában 21 és 26 cm között mozgott. Az átlagos *nagasa* érték inkább a felső tartományban helyezkedett el, jellemzően 25–26 cm körül. Szintén ebben az időszakban tűnnek fel először a *kanmuri-otoshi* típusú *tantô*-k, különösen a Yamato- és Yamashiro-iskolák műhelyeiben.

A korszak vezető *tantô*kovácsai közé tartozott az Awataguchi-iskola 粟田口 – különösen Norikuni 則国, Kuniyoshi 国吉 és Yoshimitsu 吉光 –, valamint Rai Kunitoshi 来国俊 és a Shintôgo-iskola 新藤五 mesterei, mint Kunimitsu 国光 és Kunihiro 国弘.

Érdemes megemlíteni, hogy e mesterek közül néhányan – különösen Awataguchi Kuniyoshi 粟田口国吉 – számos különböző méretű és formájú *tantô*-t készítettek. Ezek változatos típusaira az „A” függelékben találhatók példák.

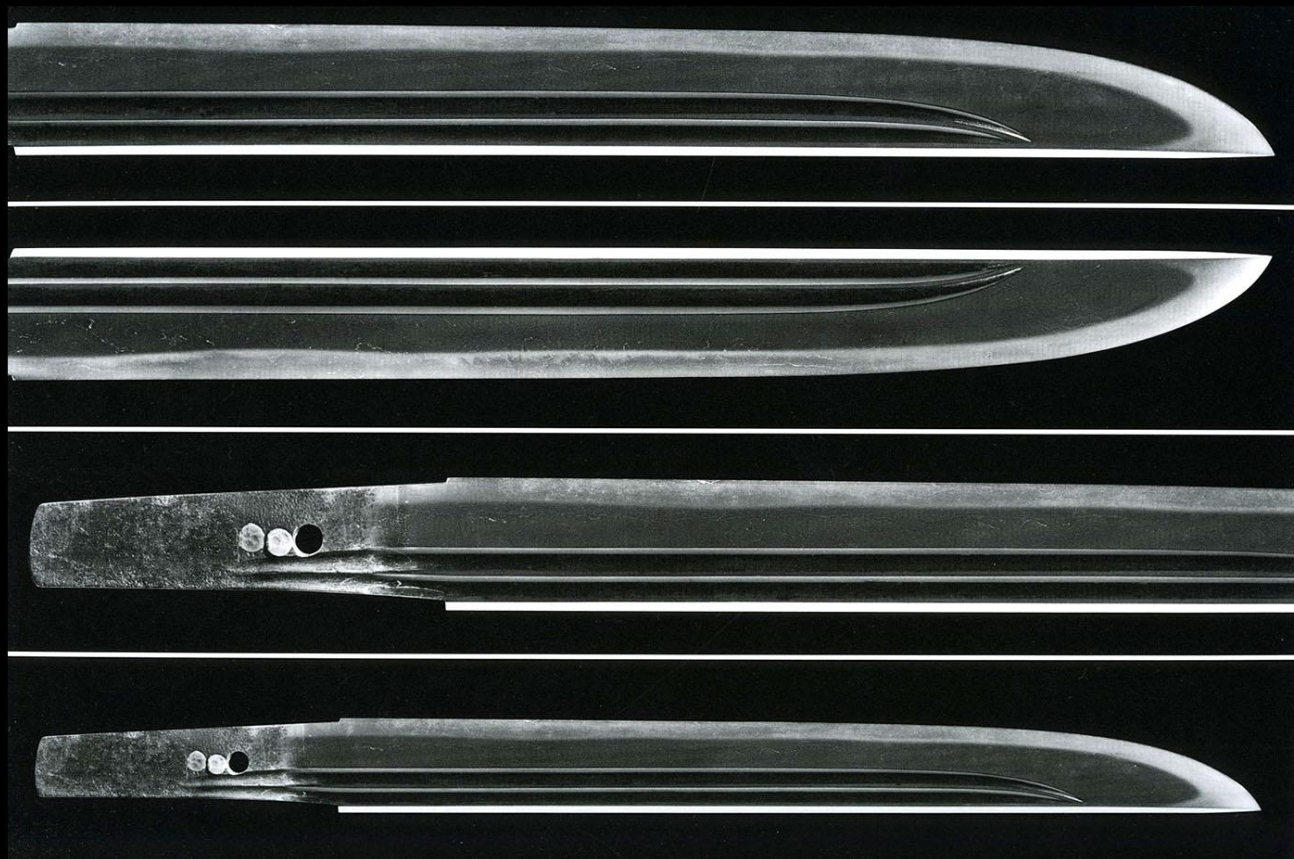

RAI KUNITOSHI 来国俊

AWTAGUCHI KUNIYOSHI

栗田口国吉

Késő Kamakura-időszak (1288–1333)

A késő *Kamakura*-korszakban a *tantô*-k jellemzően hosszabb kivitelűek voltak, átlagosan mintegy 26 cm-es *ha-watari*-val. Ezek a pengék általában egyenesek voltak, vagy legfeljebb enyhe *uchi-zori*-val rendelkeztek. A kissé hosszabb és robusztusabb *tantô*-k jól tükrözik a korszak harcias szellemét, amikor a gyakorlati harci szükségletek egyre inkább befolyásolták a kardformák fejlődését és funkcionális kialakítását.

A *tantô*-k *hamon*-ja (edzésvonal) ebben az időszakban gyakran hasonlított a *tachi*-kére, bár a *chôji-midare* mintázat szinte teljesen hiányzott. Olyan mesterek, mint *Nagamitsu* és *Kagemitsu*, a *gunome-midare* és *suguha* típusú *hamon*-okat alkalmazták, különösen a *Bizen*-iskola *tantô*-in. A *Yamashiro*-iskola pengéi többnyire továbbra is megőrizték a korábbi idők klasszikus *suguha* vonalát, noha néhány *Rai*-iskolabeli kovács *midare* mintájú *hamon*-ja kivételt képez.

A *Yamato*-iskola mesterei olyan *tantô*-kat készítettek, amelyeknek *suguha* alapú *hamon*-jaiban gyakran megjelent a *gunome* vagy *hotsure* elemek kombinációja. A *Sôshû*-iskola kovácsai ezzel szemben jellemzően *midare* típusú *hamon*-nal látták el munkáikat. Az egyik figyelemre méltó kivételt *Shintôgo Kunimitsu* 新藤五国光 munkássága képviseli, aki – sokak szerint a korszak legnagyobb *tantô*-kovácsa – mesterien kivitelezett, letisztult *suguha hamon*-járól vált híressé.

Bár a *hira-zukuri* forma továbbra is általánosnak számított, a különböző iskolákban újabb stílusok is megjelentek. Talán a legcélszerűbb, ha az időszak *tantô*-kovácsait iskolák szerint csoportosítva, az általuk készített *tantô*-típusok alapján mutatjuk be részletesebben.

Jellegzetes *tantô*-formák és készítőik a *Kamakura*-korszak végén:

1. ***Hira-zukuri tantô***, körülbelül 28 cm hosszú, *mu-zori* vagy rendkívül sekély *sori*-val. A középső *Kamakura*-korszakhoz képest kissé szélesebb *mihaba* (pengeszélesség) jellemzi. Kiemelkedő mesterek: a *Rai* 来 iskola kovácsai, például *Kunimitsu* 国光, *Kunitsugu* 国次, *Sadamune* 貞宗.
2. ***Hira-zukuri tantô***, viszonylag széles *mihaba* a pengéhez képest, vékony *kasane* (pengemélység) és sekély *sori*. Jelentős készítő: *Yukimitsu* 行光.
3. ***Kanmuri-otoshi-zukuri*** vagy *unokubi-zukuri tantô*-k, vékony *kasane*-val és *mu-zori*-val: ezek a formák a *Yamato*-tradícióhoz kapcsolódnak. Jelentős mesterek: *Taima* iskola 当麻, *Ryokai* 了戒, *Shikkake Norinaga* 尻懸則長.

4. *Katakiriha-zukuri tantô*-k, *mu-zori*-val vagy nagyon sekély *sori*-val. Kiemelkedő példák: *Sadamune* 貞宗, *Osafune Kagemitsu* 長船景光, *Takagi Sadamune* 高木貞宗

Nanbokuchô-Korszak (1334–1389)

Az Északi és Déli Udvarok közötti polgárháborús időszak új stílusokat hozott a kardművesség terén. Míg a korábbi korszakok pengéi finom eleganciát tükröztek, a *Nanbokuchô*-kor művészete a monumentalitás és túlzó pompa irányába mozdult el – ez a *tantô*-k formavilágában is megmutatkozott.

Ebben az időszakban a *tantô*-k hossza gyakran elérte, sőt meghaladta a 30 cm-t, elmosva a határvonalat a *sun-nobi tantô* és a *ko-wakizashi* között. Olyan széles pengéjű *wakizashi*-k is készültek, amelyek hossza meghaladta a 40 cm-t. Ezek a kardok rendszerint vékony *kasane*-val és enyhe *sori*-val készültek. Az ilyen stílusú *tantô*-k kiváló példáit a *Sôshu*-hagyomány mestereinek, *Akihiro* 秋広 és *Hiromitsu* 広光 munkáiban találjuk meg. A *Sôshu*-stílus, amelyet *Masamune* 正宗 tett híressé, országos népszerűségnek örvendett ebben az időszakban.

Bár ritkábban, de előfordulnak kisebb méretű *tantô*-k is olyan mesterektől, mint *Samonji* 左文字, ezek azonban jellemzően a korábbi, széles *wakizashi*-k kisméretű változatai.

Ahogy a *tantô*-k formája egyre inkább a díszítettség és a robusztus megjelenés felé hajlott, úgy a vezető mesterek munkái is egyfajta temperamentális túlzást kezdtek tükrözni. A korszak talán legjellemzőbb stílusa a *Hiromitsu* és *Akihiro* által alkalmazott *hitatsura* volt, amelyet látványos, teljes felületű *hamon* díszített. Gyakoriak ebben az időszakban a robusztus megjelenésű, erőteljes *notare-midare hamon*-nal rendelkező pengék, amelyek jól tükrözik a korszak háborús lelkületét.

A Nanbokuchô-korszak vezető tantô-kovácsai:

A *Nanbokuchô*-korszakban (1334–1389) a *tantô*-k és rövid kardok kivételes sokfélesége és díszítettsége nemcsak a formai változatosságot, hanem a kovácsmesterség virágzását is tükrözte. E korszak néhány kiemelkedő mestere kifejezetten a *hira-zukuri* formájú *ko-wakizashi* és *ô-tantô* gyártására specializálódott. Ezek a pengék gyakran körülbelül 30 cm hosszúak voltak (*ha-watari*), lekerekített *fukura*-val (pengeív), vékony *kasane*-val (pengevastagság) és *saki-zori*-val (a hegy felé hajló ív).

Az alábbi iskolák és mesterek számítottak a korszak legjelesebb tantôkovácsainak:

- *Hasebe* iskola 長谷部 – *Kunishige* 国重, *Kuninobu* 国信
- *Nobukuni* 信国
- *Masamune* iskola 正宗 – *Masamune* 正宗, *Sadamune* 貞宗, *Hiromitsu* 広光, *Akihiro* 秋広
- *Kanemitsu* iskola 兼光 – *Kanemitsu* 兼光, *Tomomitsu* 倫光
- *Omiya Bizen* iskola 大宮 – *Morikage* 盛景, *Morishige* 盛重
- *Shizu* iskola 志津 – *Shizu* 志津, *Kanetomo* 兼友, *Kanetsugu* 兼次

Ezek mellett több más jelentős kardkovácscsoport is működött ebben az időszakban, melyek szintén kiváló mestereket adtak a japán kardművesség történetének. Ezek közé tartoznak:

Rai 来 csoport

Heianjô 平安城 iskola

Sa 左 iskola *Chikuzen* tartományból

Fujishima 藤島 csoport *Kaga* tartományból

és számos más regionális iskola, amelyek a korszak sajátos esztétikai és harci igényeire reflektáltak.

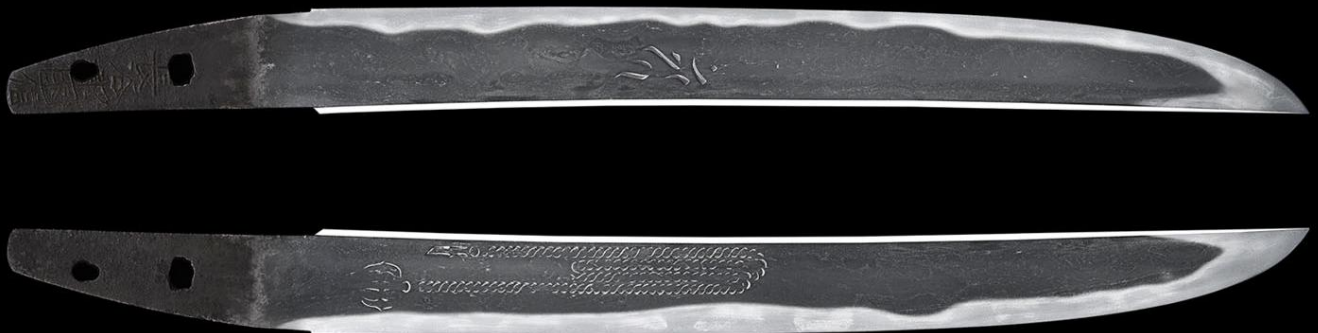
BIZEN KANEMITSU 備前兼光

BIZEN KANEMITSU 備前兼光

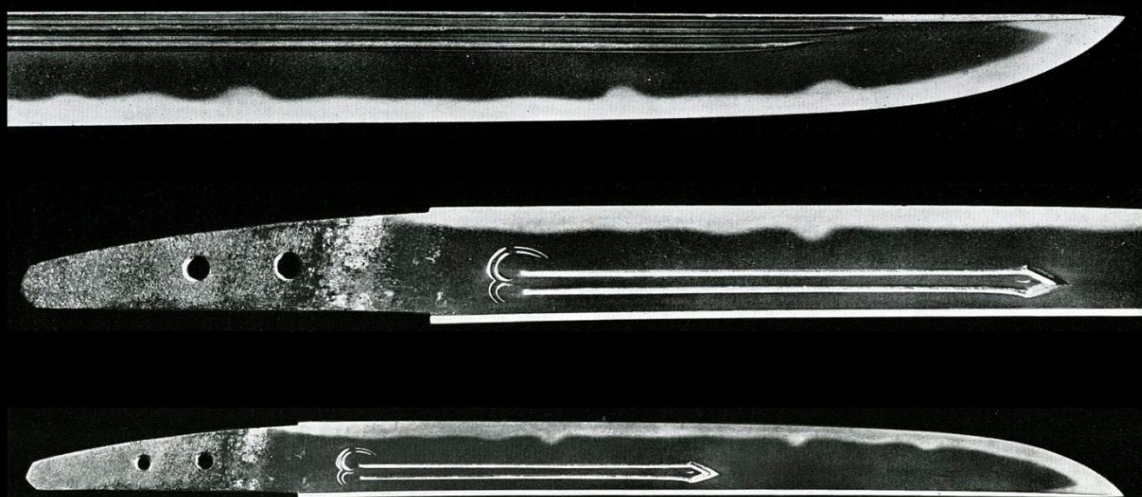
HASEBE KUNINOBU 長谷部国信

HASEBE KUNINOBU 長谷部国信

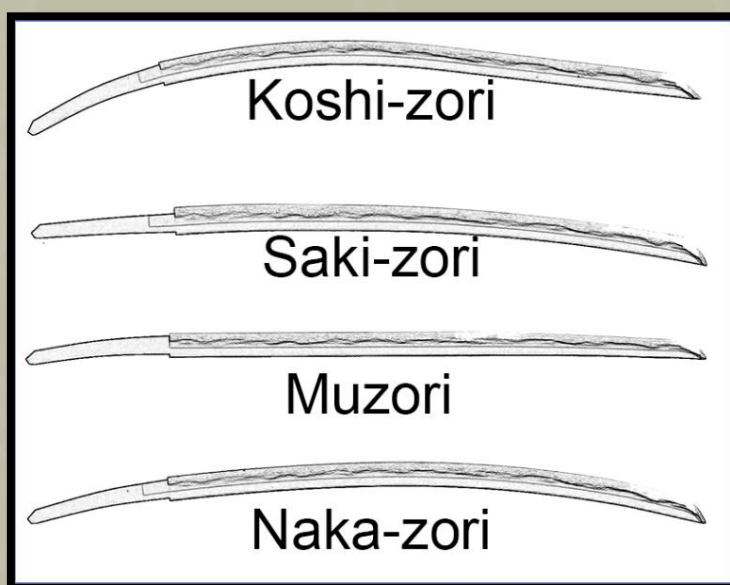
SADAMUNE 貞宗

MUROMACHI-KORSZAK (1392–1572)

Az északi és déli udvarok kibékülését követően, az *Ashikaga*-sógunátus fennhatósága alatt vette kezdetét a *Muromachi*-korszak. Ez az időszak a japán kultúra és művészet egyik fénykorát jelentette, ugyanakkor a kardkészítés történetében általában minőségi hanyatlásként tartják számon. Bár az udvar politikailag egyesült, az országot továbbra is súlyos belviszályok tépázták, különösen a harmadik *Ashikaga*-sógun, *Yoshimitsu* halálát követően.

A *Muromachi*-korszakot megelőzően a *katana* elnevezés rendszerint a *tantō*-ra vonatkozott, míg a hosszabb pengéket *tachi* vagy *uchikatana* néven ismerték. Ebből a korszakból fennmaradt *tantō*-k gyakran a középső *Kamakura*-időszak stílusát idézik – ezek általában 21–24 cm hosszúságú, *uchizori* hajlású pengék. Emellett találkozhatunk a *Nanbokuchō*-korszakra jellemző, meghosszabbított (*sun-nobi*) változatokkal is. A *Muromachi*-korszak második felétől kezdődően sok, 36 cm-nél rövidebb, *saki-zori* ívelésű, viszonylag széles penge is megjelent.

Néhány kiemelkedő tantō kovács a korai Muromachi-korszakból (1392–1428)

Ebben az időszakban a *hira-zukuri* kialakítású *tantō*-k jellemzően 30 cm-nél rövidebb *ha-watari*-val és *mu-sori*-val készültek. Kiemelkedő mesterek közé tartozott:

1. *Ōei Bizen* 応永備前 iskola, melynek képviselői például *Yasumitsu* 康光 és *Morimitsu* 盛光, valamint a *Nobukuni* 信国 műhely.

2. Szintén gyakori volt a *kanmuri-otoshi-zukuri* forma, aránylag széles *mihaba*-val és egyenes (*mu-sorī*) íveléssel. E típust többek között *Tegai Kanezane* 手搔包真, illetve a *Nio* 二王 iskola mesterei – mint *Kiyonaga* 清永 és *Kiyokage* 清景 – képviselték.

Kiemelkedő tantōkovácsok a kései Muromachi-korszak (1467–1572)

Ebben az időszakban tovább sokszínűsödött a *tantō*-k formavilága és kialakítása. A következő típusok jellemzőek:

1. *Hira-zukuri* kivitelű pengék, kb. 23–26 cm-es *ha-watari*-val és *uchi-zori*-val, megjelenésük a *Kamakura*-korszak *tantō*-ira emlékeztet. Neves mesterei voltak a *Sue-Seki* 末関 iskola (például *Kanesada* 兼定 és *Kanetsune* 兼常), valamint *Osafune Sukesada* 長船祐定, *Shimada Yoshisuke* 島田義助 és *Tegai Kanekiyo* 手搔包清.
2. Szintén *hira-zukuri* típusú, 20–23 cm hosszúságú *ha-watari*-val rendelkező pengék is előfordultak, *uchi-zori* hajlással. Ezek különösen keskeny *sakihaba*-val és rendkívül vastag *motokasane*-nal készültek. E formát leginkább a *Sue-Bizen* 末備前 iskola képviselte, olyan mesterekkel, mint *Sukesada* 祐定, *Norimitsu* 則光 és *Tadamitsu* 忠光.
3. A *moroha-zukuri* kialakítású, 20–23 cm-es *ha-watari*-val és sekély *sori*-val rendelkező pengék is megjelentek ebben a korszakban. Ezt a típust különösen a *Sue-Bizen* 末備前, *Sue-Seki* 末関, valamint a *Sue-Mihara* 末三原 iskolák mesterei készítették.

SUE-SÔSHÛ KATAKIRI BA KANMURI OTOSHI TANTÔ

末相州片切刃冠落短刀

BIZEN SUKESADA 備前祐定

FUYUHIRO 冬廣

Az azuchi-momoyama időszak (1573-1643)

Japán végleges egyesítése *Oda Nobunaga* fellépésével vette kezdetét, amikor 1568-ban, az utolsó *Ashikaga*-sógun, *Yoshiaki* nevében bevonult Kiotóba. Elsőként a sógun politikai ellenfeleit győzte le, majd fokozatosan kiszorította *Yoshiaki*-t a hatalomból, és maga vette át az irányítást. *Nobunaga* egységesítő törekvéseit azonban váratlanul megszakította 1582-ben bekövetkezett halála, amikor egyik tábornoka, *Akechi Mitsuhide* meggyilkolta. Az egyesítési folyamatot ezután *Toyotomi Hideyoshi*, *Nobunaga* kiemelkedő hadvezére vitte tovább. Végül *Tokugawa Iyasu* fejezte be az ország politikai konszolidációját 1615-ben, az Oszaka vára elleni nyári hadjáratban aratott győzelmével.

Oda Nobunaga

Toyotomi Hideyoshi

Tokugawa Iyasu

A *Momoyama*-korszak mérföldkönek számít a japán kardművesség történetében és fejlődésében. A hosszan tartó belháborúk lezárultával megszűnt az igény az olcsón és tömegesen előállított, gyenge minőségű fegyverek iránt. Helyüket újra a kiváló kidolgozású, erős és esztétikailag is kiemelkedő pengék vették át – olyan mesterművek, amelyek méltán idézték fel a *Kamakura* és *Nanbokuchō* korszakok klasszikus kardjainak szellemiségét és minőségét.

A kardok iránti mennyiségi igény csökkenésével párhuzamosan a hadviselés jellege is jelentősen átalakult. Eltűntek a klasszikus, lovon harcoló szamurájok, akik hosszú *tachi* kardjukat az oldalukon, hegyével felfelé viselték. Helyüket a gyalogosan harcoló szamurájok nagy létszámú seregei vették át, akik kardjukat immár övükön keresztül dugva és hegyével lefelé hordták. Ennek az új viseleti formának megfelelően a hosszabb, korábbi *tachi* kardokat lerövidítették, hogy jobban illeszkedjenek a megváltozott harcmodorhoz és öltözködéshez.

A **daishō** – azaz a két kardból álló szett – elterjedésével a *wakizashi* fokozatosan átvette a *tantō* helyét, mint a fő kard (*katana*) kísérfegyvere. Ennek következtében a *tantō* iránti gyakorlati igény jelentősen visszaesett, és használata inkább a magas rangú samurájok otthoni viseletévé vált. A korábbi korszakokból fennmaradt, kiváló minőségű *tantō*-k bőségesen kielégítették ezt a csekélyebb keresletet, így a kardkovácsok számára új *tantō*-k készítése nem számított elsődleges feladatnak.

Daishō – azaz a két kardból álló szett viselése

Ezzel egy időben egy másik fontos társadalmi-gazdasági átrendeződés is lezajlott: a kardgyártás központjai fokozatosan elmozdultak a jó minőségű érclelőhelyek környezetéből az országszerte kiépülő várvárosokba. Ennek következtében az öt híres *Koto* iskola vagy teljesen eltűnt, vagy elveszítette korábbi kiválóságát, miközben a kovácsok az új, dinamikusan fejlődő gazdasági központokba költöztek. Bár *tantō*-t továbbra is csak korlátozott számban gyártottak, néhány rendkívül tehetséges mester új korszakot nyitott a japán kardművesség történetében, melyet *Shintō*-ként ismerünk. Ennek az új irányzatnak az egyik legismertebb alapítója *Umetada Myōjū* (埋忠明寿) volt, akit joggal tartanak a *Shintō* kardkészítés megalapítójának.

A Momoyama-korszak néhány kiemelkedő ko-wakizashi és tantōkovácsa:

A korszakra jellemző *hira-zukuri* típusú *ko-wakizashi* és *tantō* széles *mihaba*-val és határozott *saki-zori*-val készültek. Ezek a pengék stilisztikailag a *Nanbokuchō*-korszak formavilágát idézték, ám a *kasane* (pengevastagság) jelentősen vastagabb, a *saki-zori* íve erőteljesebb, míg a *fukura* (a penge ívelt éle a hegy közelében) sokkal kerekesebb kialakítású volt. E karakteres forma képviselői között találjuk:

- *Umetada Myōjū* (埋忠明寿)
- A *Horikawa*-iskola (堀川), melynek neves mesterei: *Kunihiro* (国広), *Kunyasu* (国安), *Kunimichi* (国路) és *Kunisada* (国貞)
- *Etchū no Kami Masatoshi* (越中守正俊)
- *Tadayoshi I* (忠吉)
- *Yasutsugu I* (康継)
- *Higo Daijō Sadakuni* (肥後大掾貞国)
- *Kanewaka* (兼若)

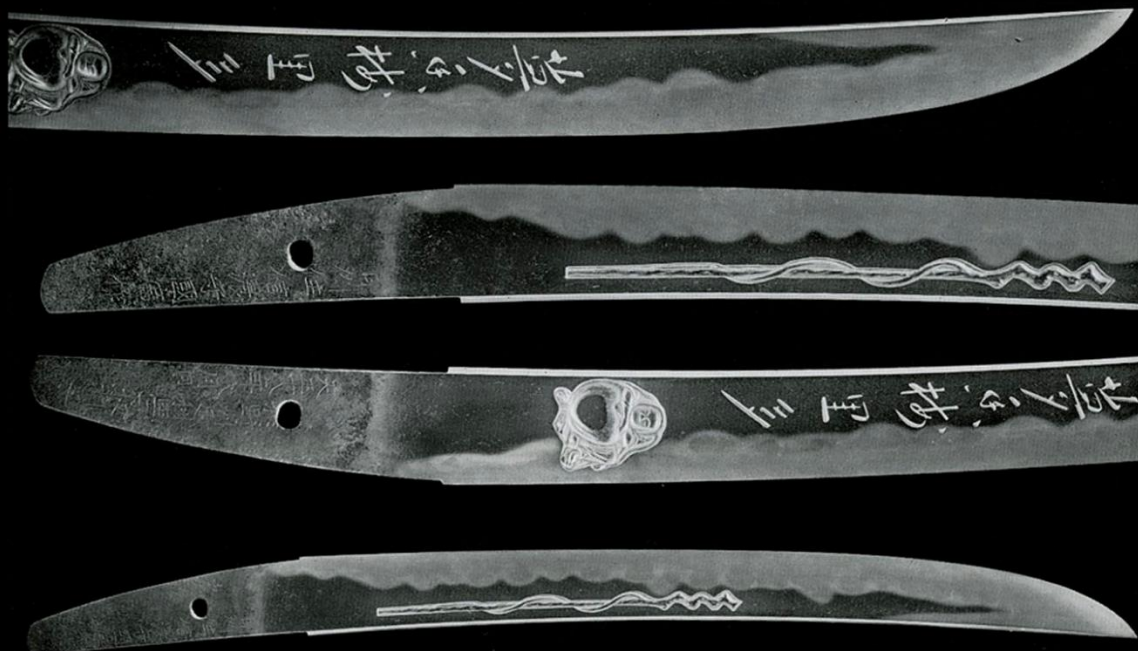
A *katakiriba-zukuri* formájú *tantō*-k is jellemzőek voltak erre a korszakra, melyek körülbelül 30 cm-es *ha-watari*-val, széles *mihaba*-val és sekély *sori*-val készültek. E típus neves mesterei:

- *Umetada Myōjū* (埋忠明寿)
- A *Horikawa*-iskola (堀川) mesterei
- *Tadayoshi I* (忠吉)
- *Yasutsugu I* (康継)
- *Higo Daijō Sadakuni* (肥後大掾貞国)

UMETADA MYÔJU 埋忠明寿

KUNIHIRO 國廣

EDO-KORSZAK (1644–1876)

Az *Edo*-korszak a *Tokugawa*-sógunátus mintegy 250 éven át tartó uralmának időszaka, amely Japán történelmének egyik leghosszabb és legbékésebb korszaka volt. A sógunátus székhelyét Edóba (a mai Tokióba) helyezték át, innen ered a korszak elnevezése. Míg a megelőző *Momoyama*-korszakot a „megújulás korának” is szokás nevezni — amikor a kardkészítés visszanyúlt a *Kamakura*- és *Nanbokuchō*-korszak mesterműveihez —, addig az *Edo*-korszak a kardművesség dekoratív kifinomultságát hozta el, különösen a *hamon*, azaz a hőkezelési minta tekintetében, amely példátlan gazdagságban és változatosságban jelent meg. E művészi igényesség számos *tantō*-n is visszaköszönt.

Tanto (Shin-Shin-To). Bunka korszak(文化): Késő Edo-korszak (1804-1818 Kr.u.)

A közvetlenül megelőző korszakhoz hasonlóan a *tantō*-k gyártása továbbra is visszafogott maradt, mivel a kereslet igen csekély volt. A kardok minősége sajnos fokozatos hanyatlásnak indult a hosszan tartó béke és a katonai igények visszaesése következtében. Ugyanakkor a feltörekvő kereskedőréteg – amely nem viselhetett katanát – jelentős érdeklődést mutatott a *wakizashi* iránt, ami e kardtípus tömeges előállításához vezetett.

Bár az *Edo*-korszakban is akadtak kivételes tehetségű kovácsok, számuk nem közelítette meg a korábbi korszakokét, amikor a kardgyártás még csúcsmínőségű termékeket eredményezett.

A korszak vége felé azonban egyfajta kardkészítési reneszánsz bontakozott ki, elsősorban *Suishinshi Masahide* (水心子正秀) munkásságának köszönhetően. Ő szorgalmazta a régi idők magas minőségű kardkészítési hagyományainak visszaállítását, és ezzel döntő szerepet vállalt egy ilyen irányú mozgalom elindításában. *Masahide* nemcsak kiváló kovács volt, hanem magához vonzotta a kor más kiemelkedő mesterembereit is, ami elősegítette a *shinshintō*-nak nevezett korszak kibontakozását.

E korszakban ismét szép számmal születtek olyan műremekek, amelyeket a japán kardtörténet legtehetségesebb kovácsai készítettek.

A *tantō*-k gyártása is újra fellendült az *Edo*-korszak második felében. Ezek a pengék stílusukban a *Kamakura* és *Nanbokuchō* korszakok esztétikájának és formai jegyeinek újjászületését tükrözik.

Az Edo-korszak kiemelkedő tantōkovácsai:

Korai *Edo*-korszak:

A jelentősebb mesterek közé tartoznak a *Yamashiro* 山城 csoportból *Kinmichi* 金道, *Yoshimichi* 吉道, *Masatoshi* 正俊 és *Kunikiyo* 国清; a *Musashi* 武蔵 csoportból *Yasutsugu* 康継 és *Kotetsu* 虎徹; az *Echizen* 越前 csoportból *Yasutsugu* 康継 és *Sadatsugu* 貞継; a *Hizen* 肥前 csoportból *Tadahiro* 忠広, *Masahiro* 正広, *Tadakuni* 忠国 és *Tadayoshi* 忠吉; valamint a *Satsuma* 薩摩 csoportból *Masakiyo* 正清, *Yasuyo* 安代 és *Masayoshi* 正幸.

Késő *Edo*-korszak:

Jellemző pengetípus volt a *hira-zukuri tantō*, 24–27 cm hosszúságú *ha-watari*-val, arányos *mihaba*-val és sekély *uchi-zori*-val. Neves kovácsok a *Musashi* 武蔵 régióból: *Masahide* 正秀, *Naotane* 直胤, *Masayoshi* 正義, *Tsunatoshi* 綱俊, *Munetsugu* 宗次, *Korekazu* 是一, *Nobuhide* 信秀 és mások. A *Satsuma* 薩摩 csoportból különösen *Motohira* 元平 és *Masayuki* 正幸 emelkednek ki.

ETCHŪ no KAMI MASATOSHI 越中守正俊

BIZEN MUNETSUGU 備前宗次

A meiji-taisho-korszak (1876-1925)

A Meiji-korszak és a *tantō*-k hanyatlása

A Meiji-korszak kilencedik évében (1876) a kormány hivatalosan is eltörölte a kardviselés jogát, ezzel gyakorlatilag halálos ítéletet mondva az igazi szamurájkardokra. Bár a korszak elején és azt követően is készültek *tantō*-k, ezek már csupán árnyékai voltak a korábbi idők mesterműveinek.

A Meiji-korszakban a *tantō*gyártás a történelem talán legkisebb volumenében zajlott, és elsősorban a császári udvar hivatalos szertartásaihoz, ajándékozási célokra, illetve felszentelési eseményekhez készültek. Ezeket a pengéket soha nem szánták szélesebb körű vagy gyakorlati felhasználásra.

Japán ekkoriban nyitott a Nyugat felé, és a kardok iránti kereslet sem a harcászati alkalmazásból fakadt. A nyugati világ szemében a japán kard inkább egzotikus különlegesség vagy dísz tárgy volt, semmint fegyver. Ennek megfelelően kiváló minőségű *koshirae*-kat gyártottak kifejezetten exportcélra, de ezek legtöbbször csupán fém *tsunagi* – a markolatot és hüvelyt összekötő, díszítő elem – kapott helyet, valódi penge helyett. A művészi színvonalon készített *tantō*-k kora ezzel végérvényesen lezárult.

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://nihonto.com/the-tanto-%E7%9F%AD%E5%88%80/>